

BŘEZEN

41

NA ZAČÁTKU BŘEZNA splynula Strana českých fašistů s obnovou Národní obcí fašistickou a tím zanikla.

BĚHEM BŘEZNA byl ÚVODEM distribuován program *Za svobodu. Do nové Československé republiky!* Program se týkal poválečné obnovy Československa. Šestapadesátistránková brožura byla ilegálně distribuována v nákladu asi tři tisíce výtisků, přesto se nedostala k některým odbojovým skupinám.

1/3

OD 1/3 byl velitelem Řídící úřadovny německé Kriminální policie v Praze, která řídila činnost kriminalistů po celém území protektorátu, SS-Standartenführer Friedrich Sowa, který vystřídal dosavadního vedoucího Paula Schmitze-Voigta. Friedrich Sowa zůstal ve funkci až do jara 1945.

1/3 byl při Úřadu říšského protektora zřízen od začátku roku připravovaný Spojovací úřad říšského protektora pro styk s odbory v Čechách a na Moravě (Verbindungsstelle des Reichsprotektors zu den Gewerkschaften in Böhmen und Mähren), který měl zajišťovat styk Úřadu s Národní odborovou ústřednou zaměstnaneckou.

OD 1/3 byl Úřadem říšského protektora pověřen dohledem nad Státním archeologickým ústavem německý archeolog Lothar Zotz. Od srpna nesměli v ústavu pracovat čeští studenti z uzavřených vysokých škol. Od roku 1942 se ústav stal součástí nacistické organizace Ahnenerbe (Dědictví předků).

1/3 zemřel v Praze na následky pooperačních komplikací německý židovský básník a dramatik Oskar Baum.

1/3 byl zatčen Gestapem komunistický intelektuál, spolupracovník I. ilegálního vedení KSČ a tiskový referent konzulátu SSSR v Praze Kurt Konrád. Kromě komunistického odboje spolupracoval i s Obranou národa a zprostředkovaně i s Aloisem Eliášem. Po brutálních výsleších v Petschkově paláci byl vězněn v Drážďanech, Zwickau a znovu v Drážďanech. Tam spáchal 25. září sebevraždu. Spolu s ním byla zatčena jeho manželka Vlasta Beerová, která byla po několika dnech propuštěna.

1/3 zahájila v Hroznové Lhotě činnost díky iniciativě Národopisné Moravy a Jana Uprky Škola lidového umění. Zpočátku byly otevřeny pouze dva obory, malování kraslic a vyšívání.

Kurt Konrád

1/3 se stal šéfredaktorem antisemitského listu *Arijský boj* Rudolf Novák, bývalý národní socialista a legionář. Kromě svého občanského jména publikoval i pod pseudonymem Jiří Argus. Během okupace byl konfidentem Gestapa i Sicherheitsdienstu.

3/3

3/3 měla v divadle D41 premiéru baletní alegorie Zbyňka Přecechtěla a Niny Jirsíkové *Pohádka o tanci*. Obsah hry posloužil o několik dní později jako záminka k uzavření divadla a zatýkání divadelníků Gestapem.

4/3

4/3 byl v Praze zatčen zpravodajec sovětské GRU a odbojář Radoslav Selucký, kterému se okolo sebe podařilo vytvořit funkční zpravodajskou skupinu, navázanou na sovětského rezidenta Leonida Andrejeviče Mochova. Popraven byl 28. července 1943 v Drážďanech. V souvislosti s likvidací této skupiny bylo zatčeno asi 200 odbojářů a 58 popraveno.

4/3 byl v Praze zatčen Gestapem Jan Karel, spolupracovník Tří králů a specialista na výbušniny, který se podílel na výbuchu bomby na Anhaltském nádraží v Berlíně. Popraven byl 30. června 1942 na Kobyliské střelnici.

4/3 byl v Poděbradech na nádraží zatčen Gestapem instruktor ilegální KSČ, člen zemského vedení KSČ na Moravě a redaktor

Jan Karel

ilegálních tiskovin *Pravda* a *Svoboda* Dušan Šubert. Popraven byl 29. září v Praze v Ruzyňských kasárnách. Spolu s ním byl zatčen další komunistický odbojář Josef Hruška.

6/3

6/3 byli zatčeni Gestapem spolupracovníci sovětského zpravodajce Radoslava Seluckého v Moravské Ostravě Miloslav Hůla, v Brně Vladislav Bobák a v Praze Jan Vycpálek, kterým se podařilo vybudovat na Moravě rozsáhlou samostatnou zpravodajskou strukturu, včetně rádiového spojení do SSSR. Do poloviny března tuto síť Gestapo zlikvidovalo prakticky celou, na odhalování odbojářů měl zásadní podíl konfident Sicherheitsdienstu Jaroslav Bednář. Miloslav Hůla byl popraven 16. března 1943 v Berlíně, Vladislav Bobák 12. července 1943 v Drážďanech a Jan Vycpálek 8. září 1943 rovněž v Drážďanech. V Brně byl zatčen jeden z radistů skupiny Gustav Košulič, ten byl po věznění v Drážďanech a Ichetrshausenu popraven 12. července 1943 v Berlíně.

7/3

7/3 byl v Praze zatčen spolupracovník I. ilegálního vedení KSČ a ilegálního odborového hnutí zaměstnanců kovoprůmyslu František Ježek. Popraven byl 25. května 1943 v Berlíně.

7/3 položili v souvislosti s výročním narozením T. G. Masaryka obyvatelé protektorátu na řadě míst květiny k národním památníkům.

7/3 nechal vládní komisař Anton Blassy uzavřít židovský hřbitov v Hodoníně. Židé museli být nadále pohřbíváni na neohrazeném pozemku za městským hřbitovem.

9/3

9/3 byl zatčen Gestapem poslední klíčový spolupracovník zpravodajce Radoslava Seluckého Jaroslav Lonek, který vybuřoval zpravodajskou strukturu v Pardubicích a okolí. Jaroslav Lonek byl popraven 26. ledna 1945 v Drážďanech. Dne 31. ledna 1942 zatkl Gestapo i Lonkovu manželku Boženu Lonkovou, která byla na jaře 1944 propuštěna pro nedostatek důkazů.

Zahájení provozu trolejbusové tratě v Plzni

9/3 byl v Plzni zahájen zkušební provoz nových trolejbusových tratí. Pravidelná doprava začala 9. dubna.

10/3

10/3 byl v Brně zatčen Gestapem člen zemského vedení ilegální KSČ na Moravě Ladislav Ševčík. V červenci se mu podařilo z vězení uprchnout a opět se zapojil do odboje.

10/3 byl v Pardubicích zatčen Gestapem instruktor ilegální KSČ Štěpán Keri. Vzhledem k tomu, že u něj Gestapo zajistilo řadu písemností a po brutálních výsleších rozsáhle vypovídal, bylo zatčeno dalších více než 200 komunistických odbojářů na Pardubicku a v jižních Čechách. Po věznění v Praze na Pankráci byl převezen do Berlína, kde byl odsouzen k trestu smrti a 2. listopadu 1942 popraven.

10/3 byl v Praze zatčen Gestapem šéfredaktor *Večerního Českého slova* a zároveň jeden z vydavatelů ilegálního časopisu

Ladislav Ševčík

Český kurýr Luděk Stránský. V nacistických věznicích se dožil konce okupace. Jeho nástupcem ve *Večerním Českém slově* se stal Emanuel Vajtauer.

10/3 se podařilo komunistickému odbojáři Stanislavu Živnému, který byl zatčen již v roce 1939, vězněn v Breslau a který byl přivezen zpět do Brna ke konfrontaci se zadrženým II. městským vedením KSČ, simulovat bolest zubů a během zubařského ošetření uprchnout z ordinace oknem.

11/3

11/3 začal několikadenní seminář Škola Boženy Němcové, pořádaný Společností Boženy Němcové. Na přípravě akce měli velký podíl Františka Plamínková a Albert Pražák, přednášeli zde i Anna Jirásková a Mirko Očadlík.

12/3

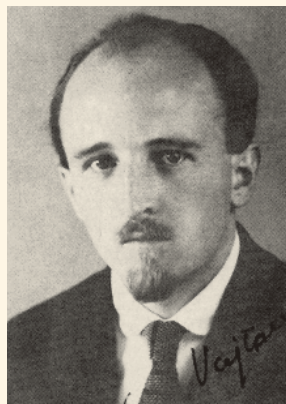
12/3 bylo protektorátními úřady uzavřeno divadlo D41 Emila Františka Buriana. Záminkou se stala premiéra inscenace *Pohádka o tanci*. Emil František Burian, Nina Jirsíková a Zbyněk Přecechtěl byli též den zatčeni Gestapem. Zbyněk Přecechtěl byl po výslechu propuštěn, Emil František Burian a Nina Jirsíková byli vězněni až do konce okupace. Emil František Burian byl vězněn v Malé pevnosti Terezín, KT Dachau a KT Neuengamme, Nina Jirsíková byla vězněna v KT Ravensbrück.

12/3 převzal po Reinholdu Niemeyerovi vedení Plánovací komise pro hlavní město Prahu a okolí profesor pražské německé techniky Hermann Wuderlich. Nebyl jmenován předsedou, ale úřadoval jako výkonný místopředseda.

12/3 vydalo Policejní ředitelství v Hradci Králové oběžník, kterým zakázalo Židům přístup do městských zimních lázní. Ve stejný den byl Židům zakázán přístup do městských lázní i v Berouně.

13/3

13/3 vydala protektorátní vláda nařízení o povinné organizaci peněžnictví. Všechny peněžní ústavy měly být nadále

Emanuel Vajtauer

povinně organizovány v Ústředním svazu peněžnictví pro Čechy a Moravu. Výjimku získaly pouze Národní banka pro Čechy a Moravu a Poštovní spořitelna. Dalším nařízením byly zkráceny důchody židovským zaměstnancům.

13/3 se konala schůze Národního souručenství, na které Josef Kliment z kanceláře prezidenta v svém projevu uvedl, že budoucnost není v národních státech, ale v novém řádu, nastoleném Velkoněmeckou říší.

13/3 se stal náčelníkem fašistických Svatoplukových gard kolaborant a rozhlasový redaktor Alois Kříž. Již 25. března předal funkci Vojtěchu Musilovi.

13/3 byl v Praze zatčen Gestapem komunistický odbojář Karel Gerlich. Popraven byl 14. ledna 1943 v Berlíně.

13/3 proběhla rozsáhlá zatýkácí akce Gestapa proti levicovému odboji v Českých Budějovicích a okolí. Zatčeno bylo několik desítek osob, včetně vedoucích pracovníků Bohumila Nováka, Jana Lavičky, Františka Bauera, Františka Červeného a Vojtěcha Kalkuse.

13/3 vydalo říšské Ministerstvo spravedlnosti výnos, kterým novelizovalo výnos o německém soudnictví v protektorátu z roku 1939. Výnosem se nově zřizovaly úřední soudy v Hradci Králové a v Táboře, soud z Hodonína se přestěhoval do Uherského Hradiště a soud ze Strakonice se přestěhoval do Klatov. Obvody německých úředních soudů se tak kryly s obvody Oberlandrátů.

14/3

14/3 byl v Praze zatčen Gestapem ředitel tiskového koncernu Melantrich Jaroslav Šalda. Po šesti týdnech vyšetřování a po uložení pokuty ve výši 50 000 protektorátních korun byl propuštěn. Jeho nepřítomnosti využili kolaborantští novináři Emanuel Vajtauer, Jaroslav Křemen a Karel Lažnovský a se souhlasem Úřadu říšského protektora si rozdělili funkce šéfredaktorů jednotlivých periodik Melantrichu. Karel Lažnovský se stal šéfredaktorem *Ranního Českého slova*, Jaroslav Křemen *A-Zetu* a Emanuel Vajtauer *Večerního Českého slova*.

14/3 vydalo nakladatelství Melantrich jako bibliofilii báseň Vladimíra Holana *Chór*. Kniha vyšla s ilustracemi Aloise Wachsmanna. Nakladatelství Pavel Prokop vydalo knihu Michaila Zoščenka *Starí a noví lidé*.

14/3 se konala v pražských kinech Adria a Kapitol premiéra filmu režiséra Josefa Alfréda Holmana *Rukavička*, s Natašou Gollovou, Vojtou Novákem a Evou Vrchlickou v hlavních rolích.

14/3 se na Úřadu říšského protektora konala porada zástupců Waffen-SS, Wehrmachtu, Luftwaffe a nacistické správy protektorátu, na které byly položeny základy pro budování výcvikového prostoru Waffen-SS na Benešovsku. Jak Úřad říšského protektora, tak zástupci Wehrmachtu se k plánům SS stavěli rezervovaně. Proto svolal ještě týž den K. H. Frank další poradu, na které zvítězil názor SS na germanizaci prostoru proti názoru Úřadu říšského protektora, který si nepřál zabírání zemědělské půdy, aby se nesnižovala zemědělská produkce v protektorátu.

14/3 zakázala Ústředna pro židovské vystěhovalcevi pořádat jakékoliv soukromé přeškolovací kurzy pro Židy.

15/3

15/3 se v Praze na Václavském náměstí konala u příležitosti druhého výročí vzniku protektorátu za účasti prezidenta Emila Háchy, protektora Konstantina von Neurath, K. H. Franka, vedoucího říšské župy Dolní Podunají Huga Juryho, vedoucího říšské župy Sudety Konrada Henleina a říšského vedoucího NSDAP Alfreda Rosenberga vojenská přehlídka.

DO 15/3 museli Židé definitivně vložit do úschovy některé z devizových bank sbírky poštovních známek.

15/3 začal vycházet časopis *Fašista*, tiskový orgán obnovené Národní obce fašistické. Šéfredaktorem periodika byl Antonín Šulc.

15/3 jmenoval říšský protektor Konstantin von Neurath ředitelem Svatoňovické báňské společnosti Otto Einera. Do funkce nastoupil 1. dubna.

OD 15/3 probíhala v Zemském (dnes Národním) muzeu v Praze výstava *Německá velikost*, kterou zahájili Alfred Rosenberg, Emil Hácha, Alois Eliáš a Jaroslav Krejčí. Čeští dělníci, kteří se na přípravě výstavy podíleli, byli pozváni na občerstvení do Obecního domu, součástí programu bylo vystoupení orchestru a komické scénky Vlasty Buriana a Ference Futuristy. Výstava byla otevřena do 14. května.

OD 15/3 DO 19/3 probíhala v Kouřimi krajská škola pro hasičské činovníky. Na závěr pronesl Josef Dědek vlastenecký projev, ve kterém vyzval k odporu proti okupantům. Odboj organizovaný v hasičských strukturách se konstituoval až od března 1942. V létě 1944 se hasičský odboj napojil na struktury odbojové sítě Jaro.

16/3

16/3 začaly v Praze jarní 42. Pražské vzorkové veletrhy, které trvaly do 23. března.

19/3

19/3 byl v Nových Lublicích zatčen Gestapem za své protinacistické postoje a kázání farář Johann Nepomuk Smolik. Po věznění v Opavě byl převezen do KT Dachau, kde 26. srpna 1942 zemřel. Budova fary v Nových Lublicích byla až do konce okupace využívána Hitlerjugend.

20/3

20/3 byl v Praze zatčen Gestapem jezuita, kněz a vydavatel církevní literatury Adolf Kajpr. Důvodem byly protinacistické

články v katolickém tisku. Byl vězněn v Malé pevnosti Terezin, v KT Mauthausen a KT Dachau, kde se dočkal osvobození.

20/3 byl v Pardubicích zatčen Gestapem krajský vedoucí ilegální KSČ a distributor ilegálního *Rudého práva* Vladimír Pohnert-Šikot. Po věznění v Pardubicích byl 19. března 1942 popraven v Berlíně.

21/3

21/3 zahájil Ústřední svaz pro cizinecký ruch putovní propagační výstavu po protektorátních městech, nazvanou *Zotavení a pohostinství v Čechách a na Moravě*.

21/3 se v pražských kinech Blaník a Lucerna konala premiéra filmu režiséra Vladimíra Borského *Paličova dcera*, se Zdeňkem Štěpánkem, Lídou Baarovou, Růženou Naskovou a Marií Ptákovou v hlavních rolích.

21/3 byl v Praze zatčen Gestapem vysoký důstojník Obrany národa a zpravodajský spolupracovník Tří králů podplukovník František Ambrož. Popraven byl 1. října v Ruzyňských kasárnách. Ve stejný den byl zatčen další vysoký důstojník Obrany národa podplukovník Otmar Růžek. Popraven byl rovněž 1. října v Ruzyňských kasárnách.

21/3 vydalo nakladatelství Jan Laichter Platonův dialog *Euthydemos* v překladu Františka Novotného. Nakladatel Leopold Mazáč vydal soubor dramát Františka Zavřela *Polobozi*.

František Ambrož

21/3 byl v Místku zatčen Gestapem spoluvydavatel ilegálního časopisu *Informační služba národního osvobození*, komunistický novinář a spolupracovník I. ilegálního vedení KSČ, sudetský Němec Erhard Lammel. Popraven byl 1. února 1943 v Berlíně. Ve stejný den byl ostravským Gestapem zatčen komunistický odbojář a Lammelův spolupracovník František Ciora. Ten byl popraven 19. března 1942 v Berlíně.

25/3

25/3 se do protektorátu přesunulo 557 německých osídlenců z Besarábie. Dostali k dispozici zemědělské usedlosti v obcích Košátky, Kropáčova Vrutice a Všelisy u Mladé Boleslavi.

26/3

26/3 se ve Zdobnici před kostelem shromáždilo asi 100 místních Němců a otevřeně kritizovali politiku NSDAP.

27/3

OD 27/3 směli Židé v Praze navštěvovat banky, spořitelny a další peněžní ústavy pouze mezi 8. a 9. hodinou.

28/3

28/3 odeslal radista četař František Peltán první depeši z radiostanice Sparta II. Jednalo se o vojenský protějšek civilní radiostanice Sparta I, obsluhované odbojáři okolo Vladimíra Krajiny. Zahájení provozu bylo reakcí na spor mezi podplukovníkem Josefem Balabánem a Vladimírem Krajinou. Balabán se obával, že při vysílání Sparty I jsou vojenské depeše Krajinou upravovány. Na sestavení vysílaček se podíleli student Martin Reiniš a odbojář a lékárník Otakar Schiedeck, spolupracovník Tří králů.

28/3 vydalo nakladatelství Melantrich knihu Jana Mukařovského *Kapitoly z české poetiky*, první svazek vybraných spisů Michaila Jurijeviče Lermontova *Bratr smutek*, v překladu

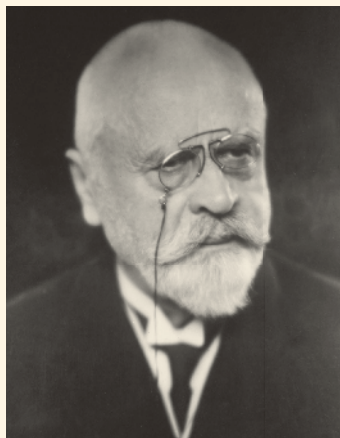
Bohumila Mathesia, Marie Marčanové a Josefa Hory, a sedmé vydání *Špalíčku národních písní a říkadel*. Nakladatelství Orbis vydalo knihu Karla Lažnovského *Říše a my* a nakladatelství Vyšehrad příručku Karla Schwarzenberga *Heraldika*.

28/3 byl v Praze zatčen Gestapem teolog, náboženský myslitel a psycholog, přednosta duchovní správy českých unitářů Norbert Fabián Čapek. Po věznění v Praze na Pankráci, v Českých Budějovicích, Drážďanech a KT Dachau byl 30. října 1942 zavražděn v rámci nacistického programu eutanazie v Hartheimu. Spolu s ním byla zatčena i jeho dcera Zora Čapková, která se dožila v nacistických věznicích konce okupace.

28/3 vydal velitel Svatoplukových gard Vojtěch Musil rozkaz, kterým požadoval doložení árijského původu u všech gardistů sedm generací zpět, u velitelských funkcí od roku 1300.

29/3

29/3 zemřel v Praze nakladatel a čestný člen Svazu českých knihkupců a nakladatelů František Topič.

František Topič

29/3 byl v Moravské Třebové pro své antinacistické postoje zatčen Gestapem provinciální komisař sudetoněmeckých františkánských klášterů Petrus Mangold. Vězněn byl v Opavě a KT Dachau, kde 18. července 1942 zemřel.

30/3

30/3 proběhla řádná valná hromada fašistické Národní árijské kulturní jednoty, na které byl ve funkci předsedy potvrzen František Lelek.

MUSÍME SI POMOCI SAMI!
MUSÍME SPOLÉHATI JEN NA SEBE!
ČTĚTE UPŘÍMNÉ ROZJÍMÁNÍ
KARLA LAŽNOVSKÉHO
ŘÍŠE A MY
ÚVAHY K 15. BŘEZNU
Brož. K 9.-

Autor se nebojí dotknouti se nezacelené rány a má dosti odvahy, aby nazval všechno pravým jménem! Národ musí mít vlastní vnitřní sílu rozumu, citu a vůle, aby byl schopen nového života ze své vlastní podstaty a nikoli z pomoci někoho jiného!

Knížka, kterou by měl číst každý Čech!

PROHLÉDNĚTE SI NEZÁVAZNĚ U NÁS!

Reklama na knihu Karla Lažnovského

Odvážení hasičského vybavení z Rychtářova

Obyvatelé Rychtářova opouštějí svoje domovy.

31/3

31/3 vydala protektorátní vláda nařízení, podle kterého se všem Židům odebíraly honební lístky.

31/3 byly v rámci rozšiřování vojenského cvičiště na Vyškovsku definitivně vystěhovány obce Hamiltony, Lhota, Pařezovice, Rychtářov a Opatovice. Celkem bylo vystěhováno 2 887 osob z 563 domů.

DUBEN

41

BĚHEM DUBNA byla jednotkou Ordnungspolizei násilně vyklizena romská osada Osoudov nedaleko Dačic a všichni její obyvatelé byli posláni do koncentračního tábora.

BĚHEM DUBNA došlo na základě výnosu Říšského ministerstva spravedlnosti z 13. března k reorganizaci německého soudnictví v protektorátu. Úřední soud byl nově zřízen v Táboře a v Hradci Králové, sídlo Úředního soudu v Německém Brodě bylo přestěhováno do Kolína, sídlo Úředního soudu v Hodoníně bylo přestěhováno do Uherského Hradiště a sídlo Úředního soudu ve Strakonících do Klatov.

BĚHEM DUBNA se v České Třebové a okolí konstitovala odbojová skupina Mladý východ proti Hitlerovi, která vydávala od konce roku 1941 stejnojmenný ilegální časopis a rozšiřovala ilegální *Rudé právo*. Vedoucím organizace, navázané na ilegální KSČ, byl Filip Žaba. Během léta se na tuto skupinu napojily další levicové odbojové skupiny mladých lidí a vznikla široká odbojová síť, nezávislá na ilegálním vedení KSČ.

BĚHEM DUBNA zlikvidovalo Gestapo odbojovou skupinu V boj – Litomyšl venkov, navázanou od roku 1939 na pražskou skupinu vydavatelů časopisu *V boj* okolo Josefa Škaldy a působící v Litomyšli a okolí. Zatčení byli vedoucí představitelé skupiny Josef Chuchvalec, Jaroslav Slavík, Rudolf Jahn a František Mlejnek. Zatčení byli převezeni do Pardubic, kde byli vyslýcháni úředníky Gestapa, a poté k soudu do Litoměřic. Josef Chuchvalec zemřel na následky věznění 16. ledna 1942 v Litoměřicích, František Mlejnek zemřel 1. září 1942 v KT Auschwitz. Ostatní členové skupiny se v nacistických věznicích a koncentračních táborech dočkali osvobození.

V DUBNU byl v Těšíně založen zajatecký tábor Stalag VIII D. V táboře nebylo mnoho válečných zajatců a 16. září 1942 byl tábor formálně rozpuštěn a stal se pobočným táborem Stalagu VIII B, s velitelstvím v Łambinowicích.

1/4

OD 1/4 zavedly protektorátní dráhy pro osobní dopravu stejný sazebník jako říšské dráhy.

OD 1/4 se stal velitelem Řídící úřadovny Gestapa v Brně SS-Obersturmbannführer Wilhelm Nölle, který ve funkci setrval do května 1944.

LEDEN

42

Emanuel Moravec

V LEDNU začala reorganizace protektorátní správy, během které byly sloučeny Ministerstvo obchodu, průmyslu a živností, Ministerstvo veřejných prací a Ministerstvo sociální a zdravotní správy v jediné Ministerstvo hospodářství a práce, vedené Walterem Bertschem. Vzhledem k tomu, že se jednalo o říšského Němce, stala se jednacím jazykem protektorátní vlády němčina.

OD LEDNA procházely zvláštní komise prostor Neveklovska a vyměřovaly hranice budovaného výcvikového prostoru SS. K místním občanům se tak neoficiálně dostaly první informace o možném vystěhování.

OD LEDNA byl zámek v Dolním Benešově používán k internaci politických odpůrců nacistického režimu a odbojářů z řady evropských zemí. V dubnu byl otevřen ještě Polenlager pro polské odbojáře, kterých zde bylo vězněno 382, včetně manželek a dětí. Objekt střežili příslušníci Schutzpolizei. Do jara 1945 prošlo táborem celkem asi 2 000 vězňů.

OD LEDNA byli Židé z Plzně shromažďováni v sokolovně a na stadionu Sokola ve Štruncových sadech. Odsud byli odváděni během ledna na nádraží k transportům do ghetta Terezín. Celkem zde bylo internováno 2 604 Židů z Plzně a okolí.

BĚHEM LEDNA se v Hostýnských vrších konstituovala partyzánská skupina Zelený kádr. Ve vedení skupiny byl František Vychodil z Dzbel a Josef Masný z Kroměříže. Skupina využívala jako základnu chatu Josefa Masného na Chomýži, kde vybudovala v květnu stanový tábor, ve kterém našla úkryt řada odbojářů včetně parašutisty desátníka aspiranta Libora Zapletala z výsadku Bivouac. Od jara skupina Zelený kádr spolupracovala s ostravskou odbojovou skupinou Lvíce.

BĚHEM LEDNA byla v Moravské Ostravě konstituována odbojová skupina mladých lidí Masarykova garda, která především podporovala rodiny zatčených odbojářů. Metody ilegální práce skupiny byly poměrně naivní a Gestapu se podařilo ji infiltrovat konfidenty, rozbita definitivně byla až v prosinci 1944. Přes struktury Masarykovy gardy Gestapo proniklo do odbojové skupiny Jan Žižka a do skupiny ostravských skautů okolo Vladimíra Čermáka.

BĚHEM LEDNA A ÚNORA se podařilo konfidentům Sicherheitsdienstu a Gestapa rozbít rozsáhlou síť podporovatelů rodin zatčených odbojářů mezi dělníky továrny Optikotechna v Přerově. Zatčeno bylo osm organizátorů sítě a více než stovce

Pižeňští Židé byli donuceni nastoupit cestu do ghetta Terezín.

dělníků byla vyslovena výstraha. Nacisté zatkli záměrně menší počet dělníků, aby neohrozili výrobu.

1/1

1/1 byly pracovní kárné tábory, zřizované protektorátními úřady především pro české a moravské Romy, přejmenovány na sběrné tábory. Toto přejmenování se týkalo tábora Lety i tábora Hodonín u Kunštátu. V těchto táborech měly být shromažďovány osoby „žijící po cikánském způsobu, problematictí muži-asociálové, osoby nepřizpůsobivé a štítící se práce“.

1/1 se Ochranný svaz autorský OSA stal pobočkou říšského ochranného autorského svazu STAGMA.

1/1 došlo ke změně organizace v Kanceláři protektorátního prezidenta, která souvisela s reformou státní správy, prosazovanou Reinhardem Heydrichem.

1/1 museli duchovní všech registrovaných církví skládat na okresních úřadech zkoušky z německého jazyka. Všichni duchovní museli zkoušky složit do června.

1/1 byli na základě nařízení Úřadu říšského protektora rolníci a statkáři obhospodařující více než pět hektarů nuceni vést takzvané Statkové archy, tedy knihy, do kterých bylo nutno zapisovat veškeré pohyby peněz, zboží a zemědělských produktů každého hospodářství. Zápisy kontrolovaly Okresní úřady a evidence měla vést ke snížení zásobování černého trhu potravinami z venkova.

1/1 přijal prezident Emil Hácha na audienci protektorátní vládu a vedení Národního souručenství.

1/1 vstoupilo v platnost nařízení protektorátní vlády, kterým bylo zakázáno snižování i zvyšování mezd i platů bez vědomí Ministerstva sociální a zdravotní správy.

1/1 se stal generálním tajemníkem obnovené Národní obce fašistické Karel Choc.

OD 1/1 se museli lékárníci v celém protektorátu řídit německým lékopisem, platným v říšské župě Sudety již od února 1940.

4/1

4/1 začala rozsáhlá zatýkácká akce kladenského Gestapa, namířená proti odbojovým strukturám ilegální KSČ a Obrany národa v Libochovicích a okolí. Do dubna bylo zatčeno téměř šedesát osob.

5/1

OD 5/1 DO 12/1 se konala v celém protektorátu sbírka zimních potřeb pro německé jednotky bojující na východní frontě.

Ke sběru lyží, zimních doplňků a dalších potřeb vyzvali prezident Emil Hácha a předseda Výboru Národního souručenství Jan rytíř Fousek.

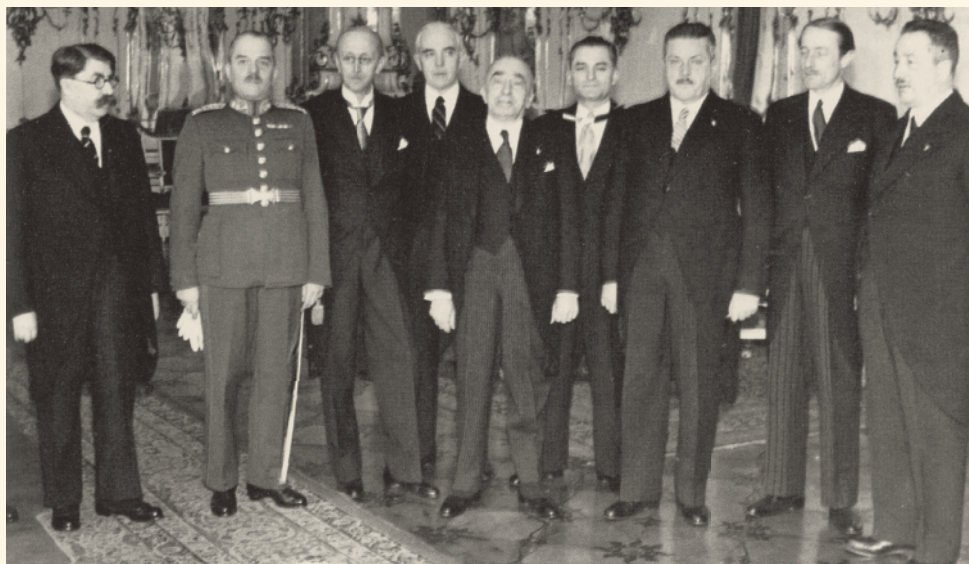
PO 5/1 se pokusil Oberlandrát v Litoměřicích vystěhovat do protektorátu asi 100 rodin zemědělců, kterým bylo poskytnuto na opuštění domovů 24 hodin.

6/1

6/1 byla v Plzni v budově sokolovny zřízena Pomocná služba Židovské náboženské obce v Plzni, která měla za úkol připravit hladký průběh koncentrace a transportu plzeňských Židů do ghetta Terezín.

6/1 byl v Praze zatčen Gestapem kněz Suverénního řádu Maltežských rytířů a administrátor kostela Panny Marie Vítězné Karel Horký. Oficiálním důvodem zatčení bylo nedostatečné zatemnění sakristie, skutečným udání Franze Wernera Bobeho. Vězněn byl v KT Dachau, kde na něm byly prováděny lékařské pokusy a kde mu byla amputována noha. I přes toto utrpení se dožil konce okupace.

6/1 byla v Poděbradech zatčena Gestapem manželka Josefa Mašina Zdena Mašinová. Vězněna byla v Praze na Pankráci,

Novoroční audience prezidenta Emila Háchy

na Karlově náměstí a v Malé pevnosti Terezín. Děti manželů Mašínových Josef Mašín ml., Ctirad Mašín a Zdena Mašínová ml. měly být dány na převýchovu do německé rodiny, ale zachránila je matka Zdeny Mašínové Emma Nováková, která se na Gestapu zaručila, že bude děti řádně vychovávat. Zdena Mašínová byla propuštěna 5. srpna a do konce okupace spolupracovala s odbojem a spolu se svými syny podporovala uprchlé sovětské válečné zajatce.

7/1

OD 7/1 se rozdělil časopis *Zlín*, vydávaný vydavatelstvím Tisk, spadajícím pod Baťovy závody, na tři časopisy, *Svět*, *Náš kraj* a *Zlín*. Šéfredaktorem všech tří periodik se stal kolaborantský novinář Jaroslav Pelíšek.

8/1

8/1 byl v Brně zatčen Gestapem bývalý předseda stanného soudu a vysoký funkcionář brněnského Gestapa Wilhelm Herzberger. Důvodem zatčení bylo přijímání úplatků od příbuzných zatčených, především Židů, které Herzberger označoval jako „poradenskou činnost“, a pašování zboží ze Slovenska. Vězněn byl až do konce okupace.

9/1

9/1 bylo v Plzni v sokolovně Na Roudné zřízeno internační středisko pro Židy z Plzně a okolí. Na tomto místě byly formovány transporty do ghetta Terezín. Do 26. ledna, kdy bylo středisko uzavřeno, jím prošlo 2 613 osob, z nichž se konce okupace dožilo 209.

9/1 odjel z ghetta Terezín do ghetta v Rize transport protektorátních Židů, označený O. Z celkem 1 000 osob se dožilo konce války 103 osob.

9/1 vydalo nakladatelství Bohuslav Hendrich knihu Albíny Dratvové *Etika tvůrčí práce*.

9/1 došlo v Malínkách ke schůzce komunistických odbojářů ze Zemského vedení KSČ na Moravě Josefa Rerycha a Václava

Maříka. Schůzky se účastnil i konfident Gestapa a bývalý parašutista Ferdinand Čihánek, kterého odbojáři podezírali ze spolupráce s Gestapem a chtěli ho po důkladném výslechu zabít. Ferdinandu Čihánkovi se podařilo odvrátit pozornost směrem k odbojáři Janu Benešovi, kterého sám obvinil z konfidentství. Na druhý den byla domluvena další schůzka, kam měl přinést Ferdinand Čihánek důkazy o své nevině, ale místo toho neprodleně informoval Gestapo.

9/1 byl v Mohelnici veřejně oběšen polský válečný zajatec Adam Relicz. Provinil se intimním stykem s německou dívkou.

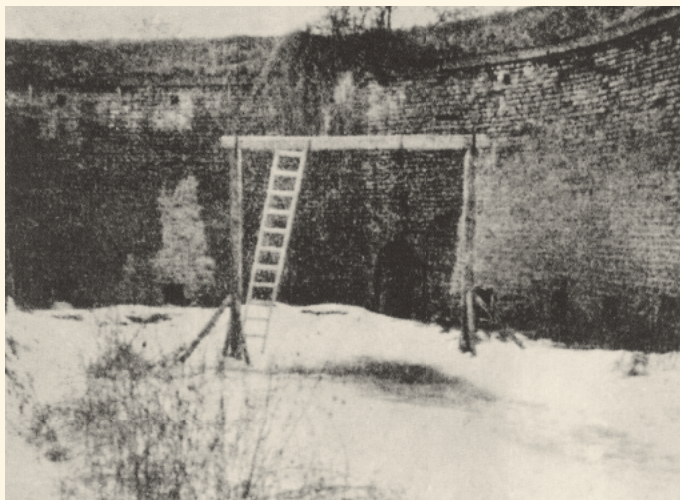
9/1 a 10/1 poprvé vysílal z radiostanice Libuše, ukryté v lomu Hluboká u Ležáků, radista skupiny Silver A četař Jiří Potůček. Obě vysílání byla zachycena v Londýně, ale oboustranné spojení navázáno nebylo.

10/1

10/1 provedlo Gestapo na základě informací konfidenta Ferdinanda Čihánka rozsáhlou zatýkací akci proti Zemskému vedení KSČ na Moravě. Hlavním představitelům organizace se podařilo uprchnout, ale desítky komunistických odbojářů byly zatčeny.

Lom Hluboká u Ležáků

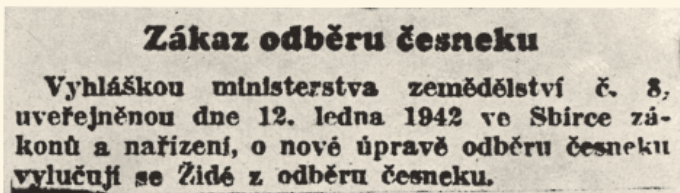

Popraviště v ghettu Terezín

10/1 došlo v ghettu Terezín k popravě devíti obyvatel ghetta oběšením. Popravě museli být přítomni všichni členové Rady starších a vedoucí jednotlivých budov. Rozsudek přečetl velitel ghetta Siegfried Seidl. Popraveni za drobné prohřešky, jako bylo pašování dopisů, byli Jindřich Jetel, Pavel Masárek, Jaroslav Stránský, Jiří Grab, Josef Gross, Salomon Teichmann, Arnošt Löwit, Julius Schiller a Otto Weinberger (uváděn i jako Ota Weinberg).

10/1 proběhl v Brně stanný soud, jehož senátu předsedal Otto Koslowski. Soud vynesl rozsudky předání Gestapu nad profesory práva Janem Vážným a Vratislavem Buškem. Jan Vážný byl převezen do KT Mauthausen, kde 18. dubna 1942 zemřel. Vratislav Bušek věznění ve stejném koncentračním táboře přežil.

10/1 byly na pokyn Přesídlovací kanceláře a protektorátního Ministerstva vnitra zřízeny pobočky Přesídlovací kanceláře ve Studnicích a v Drahaněch. Obě pobočky byly zřízeny pro

Vratislav Bušek

snadnější průběh druhé etapy vysídlování českojazyčných obcí na Vyškovsku, kde bylo rozšiřováno vojenské cvičiště. 30. března byly obě kanceláře zrušeny.

10/1 museli Židé odevzdat Židovské náboženské obci kožichy a vlněné oblečení, které bezprostředně nepotřebovali.

12/1

OD 12/1 byl zakázán prodej časopisů Židům.

13/1

13/1 předložil K. H. Frank prezidentu Emilu Háchovi seznam členů nové protektorátní vlády. Seznam nerespektoval původně dohodnutá jména a pozici ministra zemědělství přisuzoval místo původně navrženého Jana rytíře Fouska Adolfu Hrubému, pozici ministra školství a národní osvěty přisuzoval místo původně navrženého Tomáše Krejčího Emanuelu Moravcovi. Emil Hácha protestoval proti Emanuelu Moravcovi, ale po několika hodinách kapituloval.

13/1 nařídil Zemský úřad v Brně odstranit z veřejného prostoru všechny sochy, busty, plakety a další připomínky Františka Palackého.

14/1

V NOCI ZE 14/1 NA 15/1 odjel z Malé pevnosti Terezín transport 123 sokolských odbojářů do KT Auschwitz. Většina deportovaných do konce okupace zahynula.

15/1

15/1 vstoupila v platnost reforma protektorátní správy, iniciovaná Reinhardem Heydrichem a právně podložená nařízením protektorátní vlády o nové organizaci některých ústředních orgánů. Mimo jiné zřizovala propagandistický Úřad lidové osvěty, vedený Emanuelem Moravcem a podřízený předsedovi vlády. Drtivou většinu klíčových pozic ve státní správě zaujali Němci. V rámci tohoto nařízení bylo zrušeno Předsednictvo ministerské rady, Ministerstvo veřejných prací a Ministerstvo sociální a zdravotní správy. Zřízeno bylo Ministerstvo hospodářství a práce, které převzalo působnost Ministerstva průmyslu, obchodu a živností a část agendy Ministerstva sociální a zdravotní správy, týkající se sociálního pojištění. Ministerstvo dopravy bylo přejmenováno na Ministerstvo dopravy a techniky, Ministerstvo průmyslu bylo přejmenováno na Ministerstvo hospodářství a práce, Ministerstvo zemědělství na Ministerstvo zemědělství a lesnictví.

15/1 odjel z ghetta Terezín do ghetta v Rize transport protektorátních Židů, označený P. Z celkem 1 000 osob se dožilo konce války 16 osob.

Obálka knihy
Golem metla Čechů

15/1 se podařilo radistovi výsadku Silver A četaři Jiřímu Potůčkovi z lomu Hluboká u Ležáků poprvé navázat oboustranné rádiové spojení s Londýnem, které se dařilo z různých míst udržovat až do června 1942.

16/1

16/1 odjel z Brna do KT Auschwitz transport 74 příslušníků Sokola.

16/1 byl v Třebíči zatčen Gestapem člen Komunistického svazu mladé generace Alois Miška, který se podílel na tisku i distribuci ilegálních tiskovin i na shromažďování zbraní a výbušnin. Po věznění v Malé pevnosti Terezín byl převezen do Berlína, kde byl 5. března 1943 popraven.

16/1 vydalo nakladatelství Orbis knihu Waltera Jakobiho *Golem metla Čechů*. Kniha vyšla současně v českém i německém vydání. Ve stejný den vyšla i antisemitská publikace Aloise Kříže *Co víte o Židech*.

OD 16/1 nesměl být Židům na základě nařízení protektorátního Ministerstva obchodu prodáván česnek, ryby a víno.

17/1

17/1 se uskutečnily schůzky ministrů připravované vlády s Reinhardem Heydrichem, který od každého požadoval čestné prohlášení o naprosté poslušnosti, oddanosti a věrnosti k říši. Jediný Josef Ježek takový slib složit odmítl, a tak byl na seznamu plánované vlády nahrazen Richardem Bienertem.

18/1

18/1 odjel z Plzně do ghetta Terezín transport protektorátních Židů, označený R. Z celkem 1 000 osob se dožilo konce okupace 73 osob.

OD 18/1 AŽ DO JARA 1945, kdy se připojil k 1. čs. partyzánské brigádě Jana Žižky, se ukrýval v lesích na Zlínsku Richard Haas. Důvodem jeho odchodu do ilegality bylo odmítnutí nástupu do židovského transportu.

19/1

19/1 byla prezidentem Emilem Háchou jmenována nová protektorátní vláda, kterou fakticky sestavil Reinhard Heydrich a potvrdil Berlín. Předsedou vlády byl jmenován Jaroslav Krejčí, který byl zároveň ministrem spravedlnosti. Dále ve vládě zasedli ministr vnitra Richard Bienert, ministr financí Josef Kalfus, ministr nově zřízeného Ministerstva hospodářství a práce Walter Bertsch, ministr školství a lidové osvěty Emanuel Moravec, ministr zemědělství a lesnictví Adolf Hrubý a ministr dopravy a techniky Jindřich Kamenický. Vláda složila slib poslušnosti Adolfu Hitlerovi. S novou vládou se po jejím jmenování setkal Reinhard Heydrich, který jako gesto dobré vůle dal souhlas k propuštění zadržených rukojmí v Domažlicích a zrušil civilní stav výjimečný v plném rozsahu, i v Praze a Brně, tam ale s platností od 20. ledna. Emanuel Moravec byl zároveň jmenován vedoucím nově zřízeného Úřadu lidové osvěty. Jaroslav Kratochvíl, který opustil post ministra průmyslu, obchodu a živností, se připojil ke zpravodajské odbojové skupině Parsifal.

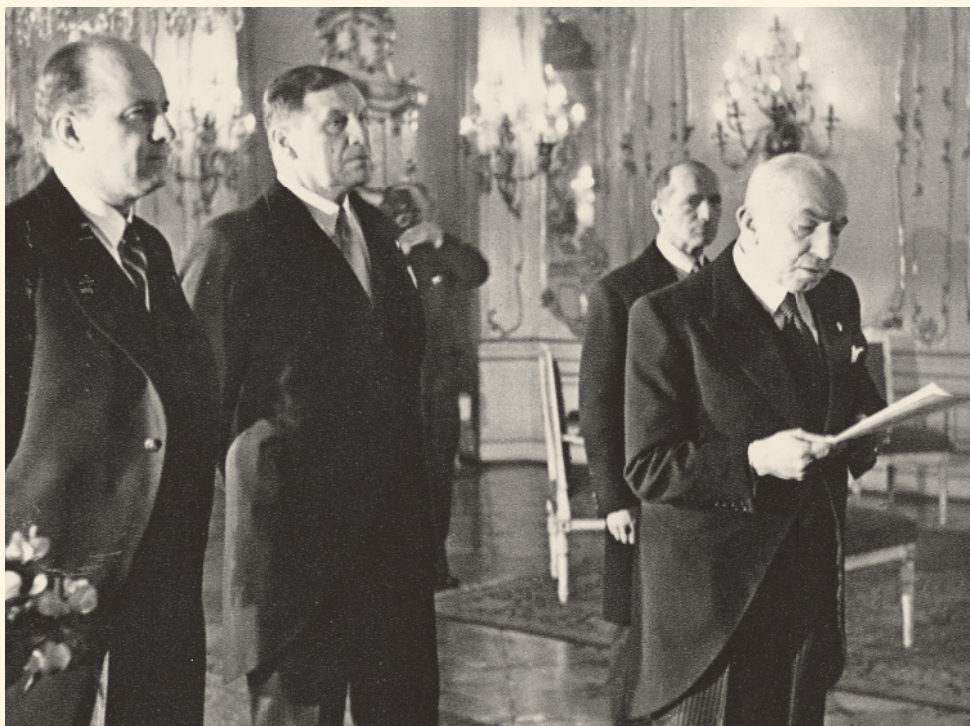
19/1 byl v Záboří nad Labem, poté co byla týden vězněna jeho manželka a dcera, zatčen vysoký důstojník Obrany národa, organizátor vojenského odboje, ukryvání zbraní a ilegálních odchodů vojáků do zahraničí generál Alois Machačík. Po věznění v Praze na Pankráci a v Bautzen byl 1. června 1943 popraven v Berlíně.

19/1 vykonal v ghettu Terezín inspekci Adolf Eichmann.

20/1

20/1 bylo brněnským stanným soudem odsouzeno k smrti 24 odbojářů, navázaných na Obec sokolskou v odboji a Moravskou pětku.

20/1 byl v Praze zatčen Gestapem vydavatel ilegální edice *Řetěz*, několika čísel ilegálního časopisu *V boj* novinář Vladimír Hruban. Zemřel na následky věznění a útrap při pochodu smrti 20. března 1945 v Lipsku. Ve stejný den byl Gestapem zatčen podporovatel Tří králů a odbojář Petičního

Emil Hácha jmenuje protektorátní vládu.

výboru „Věrní zůstaneme“, navázaný i na zpravodajskou odbojovou síť okolo redaktora ČTK Václava Königa Josef Skořepa. Po věznění v Praze na Pankráci byl popraven 5. září 1944 v Mnichově.

20/1 zaslal spisovatel František Kožík Emanuelu Moravcovi dopis, ve kterém mu pogratuloval ke jmenování ministrem školství a národní osvěty.

OD 20/1 DO 20/2 probíhala v pražském Mánesu výstava Kulturní rady Národního souručenství *Národ svým výtvarným umělcům*.

21/1

21/1 byl zatčen gestapem novinář a spolupracovník odboje František Bauer. Po dvou měsících byl pro nedostatek důkazů propuštěn.

22/1

22/1 odjel z Plzně do ghetta Terezín transport protektorátních Židů, označený S. Z celkem 1 004 osob se dožilo konce okupace 67 osob.

23/1

23/1 se podařilo Radě starších získat od velení ghetta Terezín částečné povolení pro poštovní spojení s vnějším světem. Definitivně byl omezený poštovní styk povolen o měsíc později.

23/1 se v pražských kinech Adria, Blaník a Kapitol konala premiéra filmu režiséra Karla Špeliny *Pražský flamendr*, s Františkem Hanusem, Gustavem Hilmarem a Antoníí Nedošínskou v hlavních rolích.

23/1 byl v Těrlicku popraven oběšením Franciszek Trela z Horního Těrlicka, který byl příslušníkem polského hnutí odporu Zwiazek Walki Zbrojnej.

23/1 vydalo Policejní ředitelství v Praze pro Židy zákaz používání veřejných prádelen.

24/1

OD 24/1 museli nakladatelé zasílat povinný výtisk každé vydané publikace Úřadu lidové osvěty.

26/1

26/1 pronesl Emanuel Moravec neveřejný projev k novinářům, ve kterém zdůraznil nutnost pronacistického aktivismu.

26/1 odjel z Plzně do ghetta Terezín transport protektorátních Židů, označený T. Z 609 osob se dožilo konce okupace 66 osob.

26/1 byl v Brně potřetí zatčen Gestapem lidovecký novinář Josef Řezníček. Byl vězněn v Kounicových kolejích, kde byl 19. června popraven.

28/1

28/1 odjel z Brna do ghetta Terezín transport protektorátních Židů, označený U. Z celkem 1 001 osoby se dožila konce okupace 91 osoba.

30/1

30/1 byl zatčen Gestapem Josef Pešek, významný odbojář Petičního výboru „Věrní zůstaneme“ v jižních Čechách. Vězněn byl v Praze na Pankráci, kde jeho osobu zaznamenal Julius Fučík pro *Reportáž, psanou na oprátce*, v Drážďanech, Gollnowě, Ebrachu a Straubingu. Dožil se konce okupace, ale zemřel na následky věznění 29. května 1945.

30/1 odjel z Prahy do ghetta Terezín transport protektorátních Židů, označený V. Z 1 002 osob se dožilo konce okupace 93 osob.

31/1

31/1 zakázalo protektorátní Ministerstvo obchodu prodej čepic židovským mužům, chlapcům a dětem. Protektorátní

Josef Pešek

Ministerstvo dopravy a techniky zakázalo Židům používání veřejných telefonních automatů, veřejných telefonů i telefonů na poštovních úřadech.

31/1 byli v Klatovech nuceni Židé místními fašisty a kolaboranty odklízet sněh z ulic.

Zákaz prodeje čepic Židům

Ministerstvo hospodářství a práce nařídilo přípisem č. 13.399/42-I/D ze dne 31. ledna 1942 v dodatku k vyhlášce č. 224 ministerstva obchodu ze dne 11. listopadu 1941 s okamžitou platností zákaz prodeje čepic Židům (mužům, jinochům a chlapcům). — Jednání tomuto nařízení odporující bude trestáno podle trestních ustanovení, jež jsou stanovena pro porušení tohoto zákazu.

ČERVEN

42

V ČERVNU začal vydávat vůdce Vlajky Jan Rys-Rozsěvač strojepisné *Situační zprávy*.

BĚHEM ČERVNA byl v Žacléři zřízen pracovní tábor pro Židovky z Polska, patřící do sítě Schmeltoových táborů. V březnu 1944 byl podřízen jako pobočný tábor KT Gross-Rosen.

BĚHEM ČERVNA se podařilo Gestapu v Praze rozbít odbojovou skupinu Vršovická skupina mladých, která byla levicově orientována, a především se snažila ukrývat mladé Židy z organizace Ha-Šomer ha-ca'ir.

V ČERVNU byl konstituován Krajský národní revoluční výbor v Borotíně, označovaný i jako Krajský výbor odboje táborského kraje se sídlem v Borotíně. Výbor zastřešil menší odbojové skupiny v regionu Táborska a přes Josefa Raiskupa a Josefa Lance byl navázán na III. Ilegální vedení KSČ. Odbojáři distribuovali ilegální *Rudé právo* a regionální *Palcát*, shromažďovali zbraně a zcela nerealisticky uvažovali o vyvolání povstání 15. března 1943, k čemuž nakonec nedošlo, i proto že skupina byla během ledna a února 1943 rozbita Gestapem.

1/6

OD 1/6 začalo existovat Ministerstvo lidové osvěty, které vzniklo oddělením od Ministerstva školství a národní osvěty. V čele ministerstva stál Emanuel Moravec.

OD 1/6 DO 13/6 se museli Židé z Kolína a okolí shromáždit v budově měšťanské školy, kde byly formovány transporty do ghetta Terezín. Celkem tímto internačním místem prošlo 2 206 osob, z nichž se konce okupace dožilo 135.

1/6 byl v Praze na Kobyliské střelnici popraven spisovatel a představitel Národního revolučního výboru inteligence Vladislav Vančura, profesor Českého vysokého učení technického Viktor Felber, jeho syn Julius Felber, prezidiální šéf protektorátního Ministerstva zemědělství Jan Mazanec, který radil sedlákům, jak mají obcházet nařízení o dodávkách potravin, zoolog Jaroslav Štorkán, statistik a ministerský rada Ministerstva zemědělství Bohumír Hanosek, ředitel banky Kooperativa Karel Ludvík, zatčený téhož dne, a odborník na družstevní zemědělství, a vrchní ředitel odboru na Ministerstvu zemědělství Josef Trčka.

1/6 bylo na střelnici v Krnčí u Kladna popraveno příslušníky Schutzpolizei za přítomnosti kladenských gestapáků včetně

Na úmrtí Reinharda Heydricha musela všechna periodika reagovat na titulní straně.

Rodina Mikulova

velitele Haralda Wiesmanna šest odbojářů a jejich rodinných příslušníků z Libochovic, zatčených kladenským Gestapem. Exekuce se účastnil i český lékař František Sladký, který kolaboroval s nacisty. Popraveni byli Marie Heřmanská, Zdeněk Černý, Josef Mikula, Terezie Mikulová, Josef Mikula ml. a Blažena Mikulová. Ostatky obětí byly pochovány na místě do hromadného hrobu.

1/6 informoval profesor Karl Gebhardt telefonicky Heinricha Himmlera, že Heydrichův zdravotní stav se nadále zlepšuje.

1/6 byl v Podmoklech zatčen kriminální policií bývalý ministr zemědělství Mikuláš z Bubna-Litic. Po třech hodinách výslechu byl propuštěn, Gestapo neprojevalo o jeho další vyšetřování zájem.

1/6 byli v Táboře zatčeni Gestapem ředitel obchodní akademie Antonín Červenka a dva učitelé této školy Jan Krampera a Hubert Königsmark. 3. června byli všichni tři zastřeleni.

1/6 byli na střelnici pod Chlumem u Nepřevázky v Mladé Boleslavi zastřeleni úředníky Gestapa čtyři odbojáři z Obrany národa Jaroslav Linaj, Josef Folprecht, František Chvoj a Bohumír Jež.

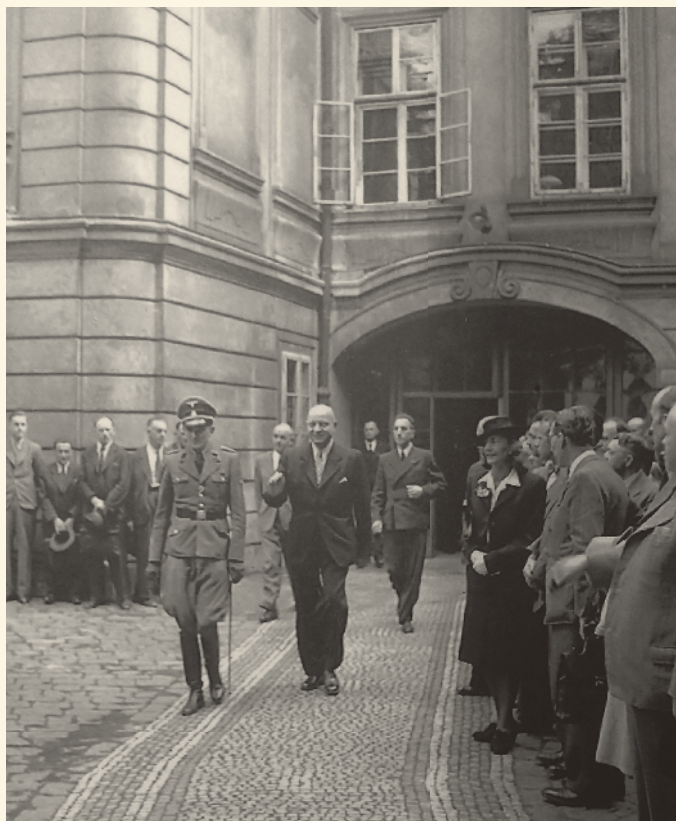
1/6 byli popraveni v Brně v Kounicových kolejích příbuzní parašutisty rotného Jindřicha Čouпка Ladislav Staněk, Ludvík Čoupek a Tomáš Čoupek.

1/6 vydala Ústředna pro židovské vystěhovalce nařízení, podle kterého museli Židé nahlásit veškerá domácí zvířata.

1/6 zaslal František Kožík ministru školství a lidové osvěty Emanuelu Moravcovi svoji právě vydanou básnickou sbírku *Doby krásy* a dopis, vyjadřující loajalitu k protektorátní vládě.

1/6 byl v Praze po přestřelce s úředníkem Gestapa Josefem Chalupským zatčen odbojář Leopold Lohniský, organizátor odboje v Moravských Budějovicích a okolí. Zatčen byl poprvé v roce 1941 v Brně, ale při převozu z Kounicových kolejí do Breslau se mu podařilo uprchnout a pokračoval v odboji. Druhý den dopadlo Gestapo v Hrotovicích i jeho bratra Ladislava Lohniského. Oba byli popraveni 24. října v KT Mauthausen.

OD 1/6 vstoupilo v platnost nařízení říšského protektora, kterým byl zrušen velký počet okresních úřadů. Příslušné správní celky byly přičleněny k sousedním okresům. Například k okresu České Budějovice byl přičleněn okres Týn nad Vltavou, který byl tak zrušen.

Emanuel Moravec na zahradě Kolovratského paláce

Josef Chalupský

2/6

2/6 byl u Brněnské přehrady na chatě úředníka Gestapa Friedricha Jahna po nerovném zápase s přesilou zadržen úředníky Gestapa parašutista nadporučík Oldřich Pechal, velitel skupiny Zinc, který se domníval, že se mu podařilo napojit se na strukturu Obrany národa, ale ve skutečnosti se stal obětí konfidentů brněnského Gestapa Viktora Ryšánka a Karla Paprskáře, kteří se vydávali za odbojáře a přivezli Pechala do Brna. Během rvačky se mu podařilo těžce zranit úředníka Gestapa Wolfganga Dycka a zničit dvoje policejní pouta systému Schwarz, ale nakonec byl přemožen. Vězněn byl v Kounicových kolejích a během krutých výslechů nic neprozradil, ani když pod okny jeho cely popravili jeho příbuzné. 22. září 1942 byl oběšen v KT Mauthausen. Viktor Ryšánek obdržel za tuto akci odměnu 80 000 korun, Karel Paprskář 20 000 korun.

2/6 byl v Třebíči zatčen Gestapem odbojář a podporovatel parašutisty rotného Františka Pospíšila z výsadku Bivouac Klement Procházka. Popraven byl 25. června v Brně.

2/6 byl v Táboře zatčen Gestapem ředitel gymnázia Vincenc Kuba, který se snažil krýt jednoho z žáků, odmítajícího zdravít nacistickým pozdravem. Na perzekuci ředitele se podílel i školní inspektor Gustav Werner. Vincenc Kuba byl popraven 23. června v kasárnách v Táboře.

2/6 byla v Lidicích na základě udání zatčena Gestapem Štěpánka Mikešová, která tajila svůj židovský původ, aby se vyhnula zařazení do transportu. Zahynula v KT Auschwitz-Birkenau nejspíše 17. srpna.

2/6 byl v Brně v Kounicových kolejích popraven člen sboru starších pravoslavné církve Jan Charbula. Jednalo se o první oběť nacistických represí z řad pravoslavných.

2/6 byl ve Zlíně zatčen pedagog Obchodní akademie Ivan Veselý, který před studenty otevřeně mluvil o tom, že Německo nakonec válku prohraje, a o tom, že útok na Reinharda Heydricha byl dobrý čin. Dvěma studenty, Jiřím Plachým a Janem Švábeníkem, kteří byli zároveň konfidenty zlínského Gestapa, byl udán a 4. června popraven v Brně Kounicových kolejích.

2/6 přijel do ghetta Terezín z Berlína transport I/1, v kterém bylo transportováno 50 osob. Z tohoto transportu se nikdo nedožil konce okupace.

2/6 byl v Praze zatčen Gestapem odbojář Petičního výboru „Věrní zůstaneme“ a podporovatel parašutistů operace Anthropoid Jiří Pleskot. Po věznění v Praze na Pankráci a v Malé pevnosti Terezín byl popraven 24. října v KT Mauthausen.

2/6 přijela do Luhačovic první skupina 232 protektorátních dělníků a 21 žen na bezplatný rekreační pobyt. Tyto pobyty organizovala Národní odborová ústředna zaměstnanecká. Příjezd dělníků do Luhačovic byl Úřadem říšského protektora i protektorátními úřady propagandisticky využito. V tomto roce využilo akce 4 200 pracujících, v roce 1943 to bylo 7 360 osob a v roce 1944 na 8 250 osob. Národní odborová ústředna zaměstnanecká v Luhačovicích postupně zabrala dvanáct hotelů a penzionů.

2/6 večer proběhlo na Staroměstském náměstí v Praze velké shromáždění, uspořádané protektorátní vládou, které mělo manifestovat věrnost obyvatel protektorátu říši a odsoudit útok na Reinharda Heydricha. Mezi řečníky se poprvé na

Viktor Ryšánek

Vincenc Kuba

veřejnosti objevil František Teuner, který se prohlásil mluvčím mládeže a v podstatě tak neformálně zahájil existenci Kuratoria pro výchovu mládeže. Dále promluvili předseda vlády a ministr spravedlnosti Jaroslav Krejčí, zástupce předsedy Národní odborové ústředny zaměstnanecké Arno Hais a ministr školství a národní osvěty Emanuel Moravec. Shromáždění se účastnilo asi 65 000 osob.

2/6 byli na střelnici Luby ve Spáleném lese u Klatov zastřeleni Vladimír Svoboda, Jan Heřman, Ladislav Císař a Rudolf Šebesta. Jan Heřman pronesl v Českých Budějovicích větu *Ten kat si to zasloužil* a ostatní tři se zasmáli. To k vynesení trestu smrti nacistům stačilo.

2/6 večer, okolo 22.00 informoval profesor Karl Gebhardt telefonicky Heinricha Himmlera o prudkém zhoršení zdravotního stavu Reinharda Heydricha.

3/6

3/6 vydal říšský protektor nařízení, podle kterého se stíhaly trestem smrti osoby, které věděly o osobách nepřátelských říši, poskytl jim jakoukoliv pomoc či neposkytly okamžitě informace o takových osobách. Trest smrti se vztahoval automaticky i na pozměňování a padělání osobních dokladů.

3/6 byl v Morkovicích zatčen Gestapem farář František Kvapil, který se netajil vlasteneckým smýšlením a podporoval osoby hledané Gestapem. Vězněn byl v Brně Pod Kaštany

Shromáždění na pražském Staroměstském náměstí

a v Kounicových kolejích, kde byl 5. června popraven. Ve stejný den byl v Ivančicích zatčen další farář, Adolf Tesař, který vystavil falešný křestní list hledanému odbojáři Obrany národa. Adolf Tesař byl popraven v Kounicových kolejích 16. června.

3/6 zajistilo Gestapo na základě udání Františky Sedlákové, která v den útoku na Reinharda Heydricha viděla dívku, jak v Praze Libni vede zakrvácené jízdní kolo, mladé dívky z okolí prodejny Baťa v Libni. Mezi zajištěnými dívkami byla i Jindřiška Nováková, která skutečně v den útoku kolo Jana Kubiše z místa odvedla. Ani při konfrontaci na místě, ani v Petschkově

paláci se neprozradila. Spolu se svými rodiči byla zatčena až po Čurdově zradě a popravena 24. října v KT Mauthausen.

3/6 byl v továrně Palaba ve Slaném zadržen dopis adresovaný dělnici Anně Maruščákové, která pro nemoc nenastoupila do práce. Dopis otevřel majitel továrny Jaroslav Pála a jeho obsah se mu zdál natolik podezřelý, že uvědomil Gestapo. Večer byla Anna Maruščáková zatčena, Gestapo se domnívalo, že se dostalo na stopu útočníků na Reinharda Heydricha. O den později byl zatčen i pisatel Václav Říha, který chtěl dopisem pouze ukončit milostný poměr a za odbojáře se jen

Popravy ve Spáleném lese u Klatov

↑ →

vydával. Přestože oba zatčení neměli spojení s odbojem, přivedli Gestapo na stopu lidických občanů Josefa Horáka a Josefa Stříbrného, kteří odešli z protektorátu do zahraničního odboje v roce 1939. Gestapo sice rychle zjistilo, že se jedná o falešnou stopu, ale o osudu Lidic bylo rozhodnuto.

3/6 došlo na mimořádné valné hromadě Baťových závodů ke změně obsazení správní rady. Předsedou správní rady se stal Wilhelm Marotzke. Dosavadní správní rada, vedená

Dominikem Čiperou, se změnila na představenstvo Baťových závodů.

OD 3/6 DO 9/7 bylo v Pardubicích na popravišti Zámeček popraveno 197 osob. Jednalo se o odbojáře, podporovatele výsadku Silver A, obyvatele Ležáků a další osoby.

OD 3/6 DO 3/7 bylo v Táboře v Žižkových kasárnách popraveno 156 osob, včetně dvaceti žen.

4/6

4/6 brzy ráno zemřel v nemocnici Bulovka zastupující protektor Reinhard Heydrich. Téhož dne byla provedena částečná pitva, po které lékaři konstatovali, že Reinhard Heydrich zemřel na poškození vnitřních orgánů (srdce, ledviny, játra) v důsledku intoxikace, zřejmě vysoce virulentními mikroby. Do Prahy opět přijel Heinrich Himmler, aby se se zemřelým

naposledy rozloučil. V důsledku Heydrichova skonu byly zakázány veškeré kulturní, zábavní a sportovní akce na území protektorátu. Prezident Emil Hácha zaslal Adolfu Hitlerovi soustrastný telegram. Během dne bylo Heydrichovo tělo pitváno německými lékaři Herwigem Hamperlem a Güntherem Weyrichem a pozdě večer odvezeno na Pražský hrad.

OD 4/6 byl oberlandrátem v Českých Budějovicích Wilhelm Klose. Ve funkci setrval do 4. října 1943.

4/6 přijel do ghetta Terezín z Berlína transport I/2. Ze 100 transportovaných osob se konce okupace nedožil nikdo. Ve stejný den přijel do ghetta Terezín ještě z Mnichova transport II/1, čítající 50 osob. Z tohoto transportu se konce okupace dožilo deset lidí.

4/6 byl v Českých Budějovicích zatčen Gestapem divadelní režisér a dramaturg Josef Stejskal. Popraven byl v Táboře 16. června.

4/6 byla v Brně Kounicových kolejích oběšena Židovka Alice Feinová, která se ukryvala před transportem. Oběšena byla, přestože byla těhotná. Spolu s ní byl popraven i její snoubenec Bohumír Běhula, který ji ukryval.

4/6 byla Gestapem provedena rozsáhlá zatýkácká akce v Písku, během které byli zatčeni i důstojníci, kteří byli zapojeni do struktur Obrany národa a měli kontakty i na ilegální KSČ. Sedm z nich bylo na střelnici ve Spáleném lese v Lubech u Klatov zastřeleno 22. června. Popraveni byli plukovník Viktor Vlk, major Václav Černý, podplukovník Václav Mašek, kapitán Jaroslav Špidra, kapitán František Štamprech, major Klement Štěrbaček a major Jaroslav Štangel. Ve stejný den zatklo tábořské Gestapo v Bernarticích příbuzné příslušníka zahraničního odboje Rudolfa Krzáka, kteří pomohli parašutistovi nadporučíkovi Václavu Kindlovi. Zatčen byl otec Severin Krzák, matka Antonie Krzáková a sestra Jiřina Krzáková. Další zatýkácká akce proběhla v Bernarticích 12. června.

5/6

5/6 vydala Všeobecná kriminální ústředna Policejního ředitelství v Praze jednotné pokyny k postupu protektorátních policejních a četnických složek při pátrání po útočnicích na Reinharda Heydricha.

5/6 odjel z Kolína do ghetta Terezín transport AAb. Z celkem 745 transportovaných osob se konce okupace dožilo 41 lidí.

5/6 byl vyhláškou Policejního ředitelství v Praze zakázán Židům vstup na Václavské náměstí a do dalších významných ulic od soboty 15.00 do pondělí 8.00.

5/6 vydalo nakladatelství Orbis antisemitské knihy Johna Retcliffa *Tajemství židovského hřbitova* a Wernera Gruehna *Car, kouzelník a Židé*. Nakladatel Václav Petr vydal básnickou

sbíрку K. M. Walló *Černá madona* a v Topičově salonu bylo možno zakoupit bustu Boženy Němcové od Vincence Makovského.

5/6 byl v Praze na Kobylišké střelnici popraven bývalý rektor Masarykovy univerzity a profesor práva Bohumil Baxa. Ve stejný den byl popraven i zoolog Jaromír Šámal, prezident prvorepublikové burzy a významný akcionář koncernu Melantrich František Hašek, který odmítl prodat nacistům svůj podíl v koncernu a byl zatčen den před popravou, Rajmond Hrubý, Zdeněk Matouš, Marie Matoušová, Miroslav Schneeberger a Otmar Sládek.

5/6 byl v Plzni zatčen Gestapem odbojář a kněz Josef Jílek, který vydával odbojářům falešné křestní listy. Po věznění na Borech, v Drážďanech a Berlíně byl 20. dubna 1945 v Brandenburgu popraven.

5/6 byl v Brně zatčen Gestapem na žádost Sicherheitsdienstu organizátor zemědělského družstevnictví František Wenzl. Spolupracoval s odbojem a nacisté mu vytykali přesun družstevní záložny z Městečka Trnávka do obce Unerázka na podzim 1938 po zaboru pohraničí. Popraven byl v Brně Kounicových kolejích 9. června.

5/6 byl v Praze zatčen Gestapem slavista a odbojář z okruhu Arnošta Heidricha Jan Frček. Popraven byl 8. června v Praze na Kobylišké střelnici.

5/6 přijel do ghetta Terezín z Berlína transport I/3. Ze 100 přepravovaných osob přežilo okupaci 26 lidí. Ve stejný den přijel do ghetta transport II/2 z Mnichova. Z 50 transportovaných osob se nikdo nedožil konce okupace.

5/6 byl zatčen Gestapem odbojář, kněz a šlechtic Antonín Bořek Dohalský. Na jeho zatčení měl zásadní podíl konfident Gestapa kněz Franz Werner Bobe. Antonín Bořek Dohalský byl zavražděn 3. září v KT Auschwitz. Zatčen byl i jeho bratr František Bořek Dohalský, který byl postupně vězněn v Praze na Pankráci, v Malé pevnosti Terezín a v KT Dachau, kde se dožil osvobození. Ve stejný den byl v Praze bezprostředně po odsouzení mši zatčen rektor Arcibiskupského semináře, profesor teologie a pozdější kardinál Josef Beran. Vězněn byl v Malé pevnosti Terezín a v KT Dachau, kde se dožil konce okupace. V Humpolci byl zatčen farář Českobratrské církve evangelické Rudolf Mahovský, který poskytoval pronásledovaným Židům falešné křestní listy. Popraven byl 3. července na Kobylišké střelnici.

5/6 se ve strachu před zatčením uchýlil do sanatoria v Tišnově básník a spolupracovník Národního revolučního výboru inteligence František Halas. V sanatoriu setrval díky primáři Františku Kuthanovi až do 11. července. Před zatčením ho zřejmě zachránila nepravdivá lékařská zpráva, která konstatovala, že je smrtelně nemocen.

6/6

6/6 byl jmenován posádkovým velitelem Waffen-SS v Praze SS-Sturmbannführer Johannes Feil. Po několika dnech ve funkci byl k 15. červenci přeložen jako velitel výcvikového prostoru Waffen-SS na Benešovsku. V této funkci setrval do 2. září.

6/6 přijel do ghetta Terezín z Mnichova transport II/3. Z celkem 50 osob z tohoto transportu se nikdo nedožil konce okupace.

6/6 bylo v Brně odsouzeno k trestu smrti pět mužů, kteří využívali povinného zatemnění k vykrádání obchodů.

6/6 byli v Praze na Kobyliské střelnici popraveni Václav Fořt, Josef Helebrand, Anna Hilgertová, Josef Chaloupka, Josef

Antonín Bořek Dohalský

Kotmel, Jan Oldřich, Antonín Pokorný, Josef Procházka, Jan Šinkmajer, Jan Valenta, Miroslav Vitouš a Rosalie Wünschová.

6/6 byli na vojenské střelnici Luby ve Spáleném lese u Klatov zastřeleni Jaroslav Fabinger a Karel Matějka.

6/6 byla v Praze podruhé zatčena Gestapem manželka komunistického intelektuála a odbojáře Kurta Konráda Vlasta Beerová. Byla vězněna v Malé pevnosti Terezín a v několika koncentračních táborech, dožila se konce okupace.

6/6 zaslal prezident České akademie věd a umění Josef Šusta Emanuelu Moravcovi telegram, ve kterém odsoudil útok na Reinharda Heydricha. V případě Josefa Šusty se jednalo o zcela ojedinělý projev kolaborace.

7/6

OD 7/6 byl na základě v květnu Reinhardem Heydrichem připravené reformy protektorátní správy snížen počet správních jednotek, Oberlandrátů, z dvaceti na sedm. V rámci této reformy byl snížen i počet služeben Sicherheitsdienstů z patnácti na sedm. Nadále existovaly Oberlandráty v Praze, Hradci Králové, Plzni, Českých Budějovicích, Brně, Jihlavě a Moravské Ostravě.

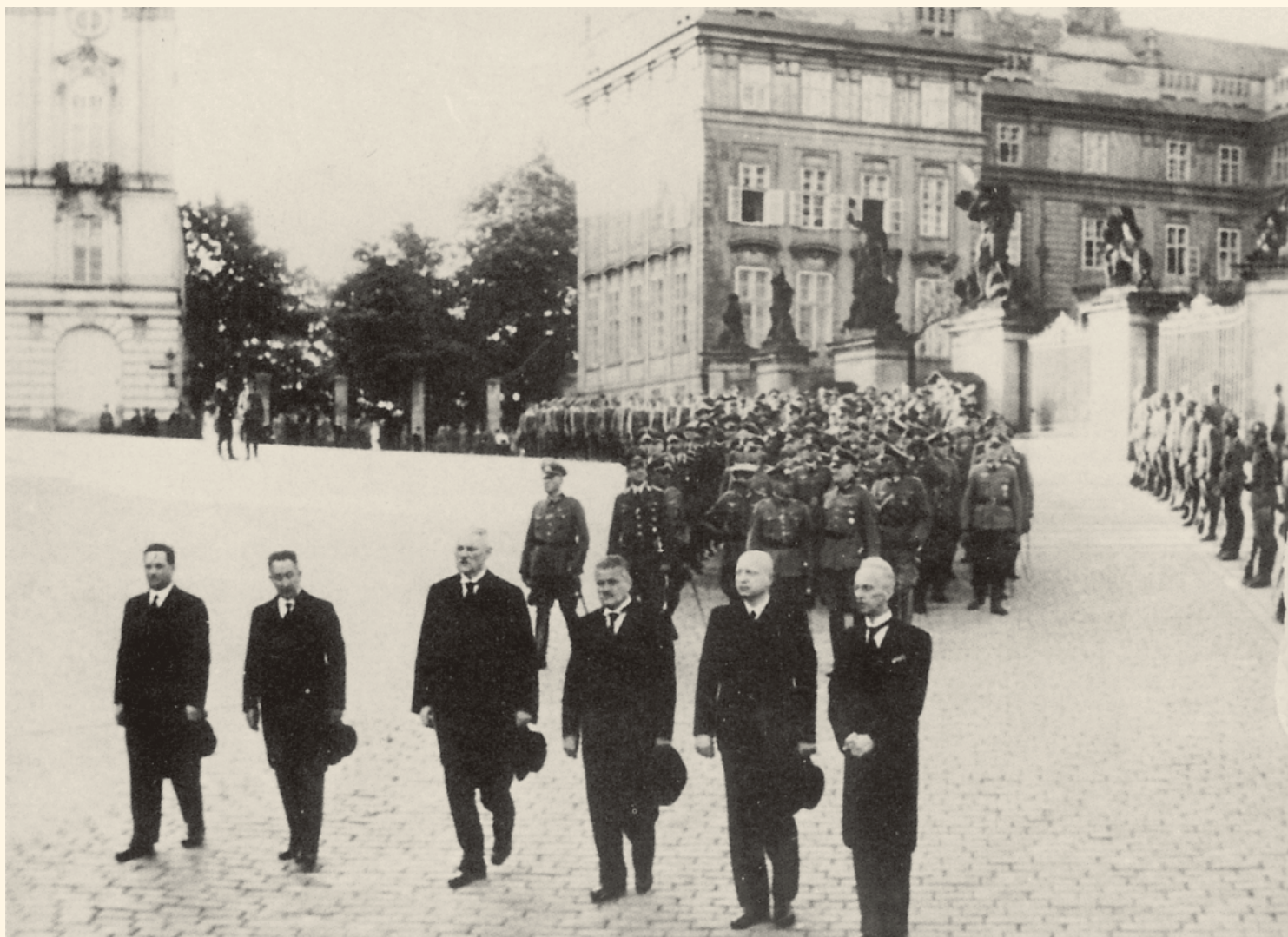
7/6 se konal na Pražském hradě smuteční obřad, během kterého byla vystavena rakev s ostatky Reinharda Heydricha. Smutečního obřadu se účastnil prezident Emil Hácha i celá protektorátní vláda. Večer byla rakev ve smutečním průvodu převezena na Hlavní nádraží a odsud do Berlína. V celém protektorátu byl vyhlášen Den smuteční slavnosti, vládní a úřední budovy musely být vyzdobeny smutečními vlajkami.

OD 7/6 DO 10/6 probíhala velká pátrací akce nacistických a protektorátních bezpečnostních složek, zaměřená na hledání útočníků na Reinharda Heydricha. I přes masivní nasazení a zatčení asi 400 osob nebyla nalezena žádná stopa po útočnících.

8/6

8/6 jednal v Praze generální zmocněnec pro pracovní nasazení Fritz Sauckel s K. H. Frankem o pracovním nasazení obyvatel protektorátu v Německu. Požadoval nasazení 100 000 dělníků do 30. dubna 1943.

ČERVEN

Protektorátní vláda ve smutečním průvodu za Reinharda Heydricha

Jaroslav Křovina

8/6 odjela z Plzně a Hořovic první skupina dělníků na podnikovou rekreaci do Luhačovic.

8/6 byli v Praze na Kobyliské střelnici popraveni Václav Bradáč, sociolog a publicista Edgar Stanislav Hauner, slavista docent Jan Frček, odbojář Obrany národa a člen malé odbojové skupiny V boj Jaroslav Křovina, agronom a zootechnik Václav Mácha, průvodčí Josef Praizler a jeho manželka Blažena Praizlerová, organizátor zemědělského družstevnictví Václav Škvor a dělník Václav Žalud-Beneš.

Odjezd prezidenta Emila Háchy a protektorátní vlády na pohřeb Reinharda Heydricha

8/6 byla na vojenské střelnici Luby ve Spáleném lese u Klatov zastřelena Marie Pajerová.

8/6 byl ve Dvoře Králové zatčen Gestapem podporovatel výsadku Silver A Bedřich Groh. Popraven byl v Pardubicích na Zámečku 25. června.

8/6 byla Židovskou náboženskou obcí ukončena dotazníková anketa, během které byla zaevidována všechna domácí zvířata v židovských domácnostech.

9/6

9/6 odjel prezident Emil Hácha do Berlína na pohřeb Reinharda Heydricha. Vzhledem ke svému zdravotnímu stavu se účastnil pouze části smutečních oslav.

9/6 vydalo protektorátní Ministerstvo hospodářství a práce pokyn úřadům práce, aby iniciovaly pravidelné policejní razie v restauracích, barech, kavárnách, plovárnách,

biografech i na veřejných místech. Během razíí měli být zajišťováni obyvatelé protektorátu vyhýbající se pracovnímu nasazení.

9/6 odjel z Kolína do ghetta Terezín transport AAC. Z celkem 725 transportovaných osob se konce okupace dožilo 29. Ve stejný den přijel do ghetta z Berlína transport I/4. Z 50 transportovaných osob se konce okupace dožili dva lidé.

9/6 byl v Praze na Kobyliské střelnici popraven geograf a etnograf Jan Auerhan, který se zřejmě nezapojoval do odbojových aktivit, ale k smrti odsouzen a popraven byl nejspíše proto, že patřil k vědecké elitě. Ve stejný den byli zastřeleni odbojář a funkcionář Sokola František Erben, vysokoškolský profesor Jan Dohnal, majitel autodílny František Peterka, Zdenka Petrů, Antonín Putík, Aloisie Svobodová, Bohumil Tichota, Anna Trnková, Jaroslava Valentová a Josef Valenta.

9/6 bylo celoříšským nařízením, platným i v protektorátu, zakázáno Židům vlastnit více oblečení, než které potřebovali k bezprostřednímu nošení.

9/6 bylo nařízeno vyzdobit vládní a úřední budovy smutečnými vlajkami a byla zakázána kulturní představení. Jednalo se o opatření související s pohřbem Reinharda Heydricha v Berlíně.

9/6 se podařilo Gestapu zatýkáckých akcí zcela rozbít lokální odbojové struktury ilegální KSČ na Kladensku.

9/6 byli na vojenské střelnici Luby ve Spáleném lese u Klatov zastřeleni Rudolf Bezděk, František Kohout, Václav Raba, Miloslav Rektořík a Miloslav Píša.

V NOCI Z 9/6 NA 10/6 byl uzavřen obkličovací okruh okolo obce Lidice. Vnější obkličovací okruh zajišťovali protektorátní četníci. V ghettu Terezín bylo na rozkaz německého velení ghetta vybráno 30 mužů, kteří byli odesláni do Lidic, aby pohřbívali zavražděné.

10/6

10/6 bylo v obci Lidice zavražděno 173 zadržených mužů včetně faráře Josefa Štemberky. Ženy a děti byly odvezeny do Kladna a internovány v budově gymnázia. Obec byla vypálena a trosky domů postupně srovnány se zemí. Definitivně, včetně změny koryta potoka, byla likvidace obce ukončena

až v roce 1943. Z 203 lidických žen, odeslaných nacisty do koncentračních táborů, se konce okupace dožilo 143. Děti bylo ve vyhlazovacím táboře Kulmhof zavražděno 82. Odpoledne informoval o likvidaci Lidic a zavraždění jejich obyvatel K. H. Frank protektorátní vládu, kterou pověřil úkolem propagovat likvidaci obce jako spravedlivou odvetu.

10/6 začala další rozsáhlá pátrací akce po útočnicích na Reinharda Heydricha, které se na území celého protektorátu účastnilo asi 20 000 příslušníků nacistického i protektorátního bezpečnostního aparátu.

10/6 odjel z Prahy do ghetta Ujazdów transport AAH. Z celkem 1 000 osob z tohoto transportu se konce okupace dožili tři lidé.

10/6 promluvil na povinném shromáždění v Plzni k zaměstnancům železničních dílen a veřejné dopravy ministr dopravy a techniky Jindřich Kamenický. Na shromáždění bylo přítomno asi 12 000 osob.

Likvidace obce Lidice